

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House

สุโขทัย คำโบราณ คำเมือง

ภาษาถิ่น
สุโขทัย
SUKHOTHAI
DIALECT

วัฒนชัย มั่นยิ่ง | วราร์ก เพ็ชรดี

คำนิยม : ศ. ดร.อภัยสิทธิ์ สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา | ศศ. ดร.ธัญญา สังขพันธานนท์

ภาษาถิ่น สุโขทัย

SUKHOTHAI DIALECT

วัฒนชัย มั่นยิ่ง
วรารักษ์ เพ็ชรดี

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House
www.nupress.grad.nu.ac.th

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร Naresuan University Publishing House

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ๙๙ หมู่ ๙ อาคารมหาธรรมราชา ชั้น ๑ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทร. ๐ ๕๕๙๖ ๘๘๓๓-๘๘๓๖ E-mail : nuph@nu.ac.th

www.nupress.grod.nu.ac.th สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร @nupress

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชนไม่ว่าส่วนใด
ส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

วัฒนธรรม หนึ่งอิง.

ภาษาถิ่นสุโขทัย = Sukhothai dialect.-- พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๖๘.

๓๒๐ หน้า.

๑. ภาษาไทย - ภาษาถิ่น -- การใช้ภาษา. I. วรารักษ์ เพ็ชรดี, ผู้แต่งร่วม. II. ชื่อเรื่อง.

๔๔๕.๕๑๓๗

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๔๒๖-๓๘๙-๕

ISBN (e-book) ๙๗๘-๖๑๖-๔๒๖-๓๙๐-๑

สพน. ๑๕๐

ราคา ๔๐๐ บาท

พิมพ์ครั้งแรก มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

วางจำหน่ายที่

๑. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐ โทร. ๐ ๒๒๑๘ ๙๔๑๒

๒. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทร. ๐ ๒๕๗๙ ๐๑๑๓

๓. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร. ๐ ๒๖๑๓ ๓๘๙๔

๔. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารมหาธรรมราชา จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทร. ๐ ๕๕๙๖ ๘๘๓๓-๘๘๓๖

ประธานกองบรรณาธิการ รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยรัตน์ มदनาค • รองศาสตราจารย์ ดร.อินชลิษฐ์ พูนไพบูลย์พิพัฒน์ •

รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา สมกุล • รองศาสตราจารย์ ดร.ภณ วชิระนิเวศ • รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย เมธีวีญญู •

ศาสตราจารย์ ดร. พญ.สุธาทิพย์ พงษ์เจริญ • ศาสตราจารย์ ดร.สุทิสา ถาน้อย •

รองศาสตราจารย์ ดร.นิทรา กิจธีระวุฒิมัง • รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ชัย วิทยาอารีย์กุล •

รองศาสตราจารย์ ดร.สุลลิม ด้านยุทธศิลป์ • ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา •

รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา เจียมศรีพงษ์ • รองศาสตราจารย์วันิดา บำรุงไทย •

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยพงษ์ สำเนียง • ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยาธิกร์ สุวพันธ์ •

รองศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พันธ์ กิจสนาโยธิน • พรีซี ท่วมใจดี • นวิพรรณ ต้นดีพลาผล • สรญา แสงเย็นพันธ์

ประสานงาน

ภักดีณี เท็ดสิทธิกุล

ฝ่ายขาย/การเงิน

มลพา โพธิ์เงิน • วสันต์ มาสสวัสดิ์

ออกแบบปก

สัญญา จันทา

ออกแบบรูปเล่ม

ชลธิชา สนนอก

พิมพ์ที่

บริษัท กู๊ดเอด พรินท์ติ้ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง กรุ๊ป จำกัด ๖/๑ ซอยเสรีไทย ๕๘ แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาคมผู้จัดพิมพ์
และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
<https://pubat.or.th>

ขึ้นต้น
กระดาษคุณภาพ เพื่อผลงานคุณภาพ
กระดาษรองลายตากรีน

@nupress

สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนเรศวร

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
โทร. ๐ ๕๕๙๖ ๘๘๓๖ Email : nuph@nu.ac.th

คำนิยม

หนังสือ “*ภาษาถิ่นสุโขทัย*” เล่มนี้นำเสนอความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่นสุโขทัยซึ่งเป็นภาษาของบรรพบุรุษในสมัยหนึ่งของคนไทย นอกจากจะนำเสนอเนื้อหาในเชิงประวัติที่มาและภาษาศาสตร์ที่ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องของหน่วยเสียง พยางค์ คำ การประกอบคำ คำยืม หมวดย่อทางไวยากรณ์ และคำศัพท์ที่แสดงอัตลักษณ์ของความเป็น “ภาษาสุโขทัย” ไว้อย่างน่าสนใจแล้ว ยังนำเสนอรายการคำศัพท์ในรูปแบบของ “พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย” อีกด้วย จึงนับเป็นหนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาสุโขทัยอย่างรอบด้าน เป็นประโยชน์ต่อนักนิสิต นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน นักวิชาการด้านภาษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจ ซึ่งสามารถอ่านทำความเข้าใจได้ไม่ยาก เนื่องจากผู้เขียนนำเสนอเนื้อหาได้ชัดเจน และใช้ภาษาที่เรียบง่าย บุคคลที่ไม่ใช่นักวิชาการก็สามารถทำความเข้าใจได้ หนังสือเล่มนี้จึงถือเป็นประโยชน์ที่แท้จริง

ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา

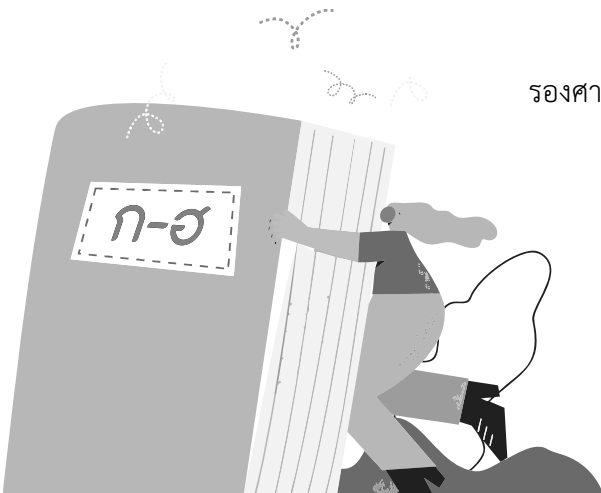
คำนิยม

ภาษาถิ่นสุโขทัย: งานวิจัยที่มากกว่าการศึกษาภาษาถิ่น

หนังสือ “ภาษาถิ่นสุโขทัย” โดย รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒนชัย หมั่นยิ่ง และวรารักษ์ เพ็ชรดี นับเป็นงานค้นคว้าวิจัยทางด้านภาษาถิ่นที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เพราะแสดงให้เห็นความวิริยะอุตสาหะในการศึกษาวิจัยภาษาถิ่นสุโขทัย ซึ่งเป็นภาษาถิ่นที่เก่าแก่และมีอัตลักษณ์เฉพาะทั้งในด้านคุณลักษณะและโครงสร้างทางภาษา ตลอดจนลงลึกไปความสัมพันธ์ทางด้านภาษากับสังคมและวัฒนธรรม ผู้เขียนได้ใช้ความรู้ทางด้านภาษาศาสตร์มาอธิบายลักษณะของภาษาถิ่นสุโขทัย ตั้งแต่ระบบเสียง คำ และความหมายหมวดคำ ไปจนถึงการสร้างคำขึ้นมาใช้ อย่างละเอียด ลึกซึ้งรวมทั้งยังรวบรวมคำมาจัดระบบในรูปแบบของพจนานุกรมตามหมวดหมู่ซึ่งกลายเป็นแหล่งรวบรวมคำศัพท์ที่มีคุณค่า หนังสือเล่มนี้จึงเป็นงานเขียนทางวิชาการเกี่ยวกับภาษาถิ่นที่สมบูรณ์แบบมากเล่มหนึ่ง

สำหรับผู้สนใจทางด้านภาษาและภาษาถิ่นสุโขทัย หนังสือเล่มนี้จะให้ความรู้เรื่องภาษาถิ่นสุโขทัยอย่างครบถ้วน และยังเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจภาษาที่จะนำไปศึกษาต่อยอดได้อย่างกว้างขวางต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญญา สังขพันธานนท์

คำนำ

หนังสือ “*ภาษาถิ่นสุโขทัย*” พัฒนาจากงานวิจัยเรื่อง “พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย” ทุนอุดหนุนการวิจัยและงานวิจัยสร้างสรรค์ : งบประมาณรายได้คณะมนุษยศาสตร์ โครงการทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ โดยมีรองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒนชัย หมั่นยิ่ง อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นผู้วิจัย และนายวรารักษ์ เพ็ชรดี อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นผู้ช่วยวิจัย

หนังสือเล่มนี้ได้นำข้อมูลจากรายงานวิจัยมาอธิบายขยายความเกี่ยวกับภาษาถิ่นสุโขทัยให้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น โดยแบ่งเป็น ๒ ภาค โดยภาคที่ ๑ ภาษาถิ่นสุโขทัย มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะเบื้องต้นของภาษาถิ่นสุโขทัย แบ่งเป็น ๗ บท คือ บทที่ ๑ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาถิ่นสุโขทัย บทที่ ๒ ระบบเสียงของภาษาถิ่นสุโขทัย บทที่ ๓ โครงสร้างพยางค์ของภาษาถิ่นสุโขทัย บทที่ ๔ หมวดหม่อมคำของภาษาถิ่นสุโขทัย บทที่ ๕ การสร้างคำของภาษาถิ่นสุโขทัย บทที่ ๖ อัตลักษณ์คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย และ บทที่ ๗ สำนวนภาษาถิ่นสุโขทัย ภาคที่ ๒ พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย แบ่งหมวดหมู่ตามอักษรทั้งหมด ๒๘ หมวดหมู่อักษร คือ ก ข ค ง จ ฉ ช ซ ด ต ถ ท น บ ป ผ ฝ พ ฟ ม ย ร ล ว ส ห อ และ ฮ รวมทั้งสิ้น ๖๕๕ คำ

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษา
เกี่ยวกับภาษาถิ่น โดยเฉพาะภาษาถิ่นสุโขทัย ทั้งนี้หากมีข้อผิดพลาดประการใด
ข้าพเจ้าขอน้อมรับเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

รองศาสตราจารย์ นาวาโท ดร.วัฒนชัย หมั่นยิ่ง

อาจารย์วรารักษ์ เพ็ชรดี

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “ภาษาถิ่นสุโขทัย” ในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วย ความกรุณาจากศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.กาญจนา เจริญศิริ ผู้ประเมินรายงาน วิจัยฉบับสมบูรณ์ ศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี วงศ์วัฒนา ที่ปรึกษาโครงการวิจัย และคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยและ งานวิจัยสร้างสรรค์ โครงการทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ งบประมาณรายได้คณะมนุษยศาสตร์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้เขียนขอกราบขอบคุณพระครูวิรุฬห์ธรรมโชติ (ชุมพร ชุตินฺธโร) นางเป่า มั่งจิว นางสาวละเอียด มั่งจิว นางสมปอง ทองกรณ์ และนายปฏิรูป สายสินธุ์ ผู้บอกข้อมูลภาษาถิ่นสุโขทัยที่มอบข้อมูลอันล้ำค่าให้ข้าพเจ้าได้นำมา ศึกษา อีกทั้งยังต้อนรับด้วยไมตรีจิตอันดีเสมอ ขอขอบคุณนายเคียง ขำนิ ครูโรงเรียนไกรในวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก และว่าที่ร้อยตรีมานิชญ์ สองแคะ เจ้าหน้าที่จัดการศึกษาก่อนปริญญาชั้นคลินิก งานแพทยศาสตรศึกษา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเสียง และความหมายของภาษาถิ่นสุโขทัย และขอขอบพระคุณนายประทีป สุขโสภา ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (เพลงพื้นบ้าน) และนายสมชาย เตือนเพ็ญ นักวิชาการท้องถิ่น ที่ชี้แนะข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่นสุโขทัย จึงขอประกาศเกียรติคุณของทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

ภาค ๑ ภาษาถิ่นสุโขทัย

๐๑

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาถิ่นสุโขทัย	๓
ประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	๑๑
ราชวงศ์ศรีนาวนำถม.....	๑๒
ราชวงศ์พระร่วง	๑๕
สุโขทัยในปัจจุบัน.....	๑๖
ชาวสุโขทัยและภาษาประจำท้องถิ่น.....	๑๙
บทสรุป.....	๓๔

๐๒

ระบบเสียงของภาษาถิ่นสุโขทัย.....	๓๕
หน่วยเสียงสระ	๓๖
หน่วยเสียงสระเดี่ยว.....	๓๖
หน่วยเสียงสระประสม	๔๑
หน่วยเสียงพยัญชนะ	๔๓
หน่วยเสียงพยัญชนะต้น.....	๔๓
หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย.....	๕๑
หน่วยเสียงวรรณยุกต์	๕๔
หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ.....	๕๖

หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก.....	๕๖
หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท.....	๕๗
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี.....	๕๗
หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา.....	๕๘
บทสรุป.....	๕๙

๐๓

โครงสร้างพยางค์ของภาษาถิ่นสุโขทัย.....	๖๑
โครงสร้างพยางค์แบบ CVT ¹⁻⁵	๖๓
โครงสร้างพยางค์แบบ CCVT ^{1,2,5}	๖๔
โครงสร้างพยางค์แบบ CVNT ¹⁻⁵	๖๔
โครงสร้างพยางค์แบบ CCVNT ^{1,3,5}	๖๕
โครงสร้างพยางค์แบบ CVNT ¹⁻⁵	๖๕
โครงสร้างพยางค์แบบ CCVNT ¹⁻⁵	๖๖
โครงสร้างพยางค์แบบ CVST ^{2,4,5}	๖๖
โครงสร้างพยางค์แบบ CCVST ^{2,3}	๖๗
โครงสร้างพยางค์แบบ CVVST ^{2,3,4}	๖๗
โครงสร้างพยางค์แบบ CCVST ²	๖๘
บทสรุป.....	๖๘

๐๔

หมวดหมู่คำของภาษาถิ่นสุโขทัย.....	๖๙
คำกริยา.....	๗๐
คำนาม.....	๗๒

คำวิเศษณ์.....	๗๕
คำบุรพบท.....	๗๘
คำสันธาน.....	๗๘
คำอุทาน.....	๗๙
บทสรุป.....	๗๙

๐๕

การสร้างคำของภาษาถิ่นสุโขทัย	๘๑
การประสมคำ.....	๘๒
ส่วนประกอบของคำประสม.....	๘๒
ลักษณะความหมายของคำประสม.....	๙๑
การซ้ำคำ.....	๙๒
การซ้อนคำ.....	๙๓
การยืมคำ.....	๙๔
คำยืมภาษาเขมร	๙๔
คำยืมภาษาจีน	๙๕
คำยืมภาษาบาลีสันสกฤต.....	๙๕
คำยืมภาษาอังกฤษ.....	๙๖
บทสรุป.....	๙๖

๐๖

อัตลักษณ์คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย	๙๗
คำศัพท์ที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน.....	๙๘
คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน	๙๘
คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยที่ใกล้เคียงกับภาษาไทยมาตรฐาน	๑๐๒

คำศัพท์ที่คล้ายกับภาษาไทยมาตรฐาน	๑๑๖
คำศัพท์ที่คล้ายกับภาษาไทยถิ่นอื่น	๑๑๘
ภาษาถิ่นเหนือ	๑๑๘
ภาษาถิ่นอีสาน	๑๑๙
ภาษาถิ่นใต้	๑๒๔
คำศัพท์เฉพาะถิ่นสุโขทัย	๑๒๕
บทสรุป	๑๔๙

๐๓

สำนวนภาษาถิ่นสุโขทัย	๑๕๑
กระตุมห่มห่อ	๑๕๒
กระเตาะแหล่ลม	๑๕๔
กินจนขี้ไส้ตูด	๑๕๕
แกจะตายเลี้ยงควายสองหน	๑๕๖
โกรกเกรก	๑๕๗
ข่ายขี้เเท่อ	๑๕๘
จึกแกะอี่แม่ลั่นด้าแล้วฮ้าน	๑๖๐
บิดลูกแอก	๑๖๒
ปากเป็นกระจอน	๑๖๓
ป่าขี้	๑๖๔
สวังสองหน้า	๑๖๕
บทสรุป	๑๖๖

ภาค ๒

พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย

คำชี้แจง : หลักการจัดทำและวิธีใช้พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย...๑๖๙

การเรียงลำดับและวิธีเก็บคำศัพท์.....๑๖๙

อักขรวิธี.....๑๗๑

การบอกคำอ่าน.....๑๗๓

เครื่องหมายต่าง ๆ.....๑๗๖

ความหมาย.....๑๗๘

ประวัติและที่มาของคำ.....๑๗๘

บัญชีอักษรย่อ และคำย่อที่ใช้ในพจนานุกรม.....๑๗๙

อักษรย่อในวงเล็บท้ายบทนิยาม๑๗๙

อักษรย่อหน้าบทนิยาม๑๗๙

อักษรย่อดำศัพท์เฉพาะถิ่น๑๘๐

หมวด ก.....๑๘๑

หมวด ข.....๑๙๑

หมวด ค.....๑๙๗

หมวด ง.....๒๐๑

หมวด จ.....๒๐๓

หมวด ฉ.....๒๐๖

หมวด ช.....๒๐๗

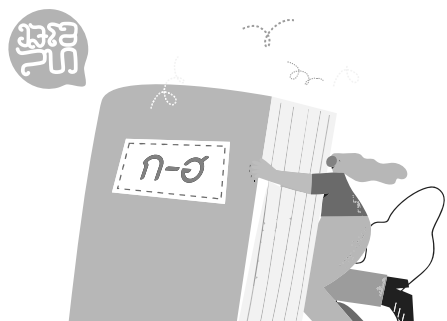
หมวด ซ.....๒๐๙

หมวด ด.....๒๑๑

หมวด ต.....๒๑๔

หมวด ถ.....	๒๑๙
หมวด ท.....	๒๒๑
หมวด น.....	๒๒๔
หมวด บ.....	๒๒๖
หมวด ป.....	๒๒๙
หมวด ผ.....	๒๓๔
หมวด ฝ.....	๒๓๗
หมวด พ.....	๒๓๘
หมวด ฟ.....	๒๔๐
หมวด ม.....	๒๔๒
หมวด ย.....	๒๕๐
หมวด ร.....	๒๕๒
หมวด ล.....	๒๕๔
หมวด ว.....	๒๕๘
หมวด ส.....	๒๕๙
หมวด ห.....	๒๖๕
หมวด อ.....	๒๗๔
หมวด ฮ.....	๒๙๑

บรรณานุกรม	๒๙๒
ดัชนี	๓๐๐
ประวัติผู้เขียน	๓๐๒

ภาษาถิ่น
สุโขทัย

ภาค

๐๑

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ
ภาษาถิ่นสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัยเป็นที่ตั้งของอาณาจักรชาวไท^๑โบราณที่เก่าแก่ที่สุดเท่าที่มีบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรร่วมกับยุคสมัย^๒ คือ “อาณาจักรสุโขทัย” แม้ว่าไม่อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นอาณาจักรแรกของคนไทยหรือไทยตามที่เชื่อมาแต่เดิมก็ตาม เนื่องจากก่อนหน้านั้นคนไทได้มีการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานมาเรื่อย ๆ ดังปรากฏร่องรอยการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานในตำนานท้องถิ่นต่าง ๆ เช่น ตำนานขุนบรมที่แสดงให้เห็นถึงการอพยพของกลุ่มชาติพันธุ์ไทจากดินแดนจีนตอนใต้หรือเวียดนามตอนเหนือ (เมืองแถน) มายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้วแยกย้ายไปสร้างบ้านเมืองยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นเมืองยุคโบราณ ๗ เมือง คือ เมืองขวา^๓ เมืองเชียงขวาง เมืองอยุธยา เมืองเชียงใหม่ เมืองสิบสองพันทนา เมืองหงสาวดี และเมืองจูลณี เป็นต้น

จากตำนานดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับการศึกษาทางด้านภาษาของผู้คนชาติพันธุ์ไทตามแนวคิดที่ว่าคนไทคงจะอพยพจากจีนตอนใต้-เวียดนามตอนเหนือลงมาแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ปัจจุบัน (ไทยและลาว) และบางกลุ่มได้อพยพไปทางตะวันตกแถบรัฐฉานในประเทศเมียนมาและรัฐอุสสัมในประเทศอินเดีย อย่างไรก็ตามการศึกษาในปัจจุบันสนับสนุนความคิดดังกล่าวโดยชาติพันธุ์ไทได้อาศัยร่วมกับชนชาติพันธุ์อื่น ๆ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังที่วิญ กุตะนันท์ (๒๘ เมษายน ๒๕๖๗) กล่าวถึงพันธุศาสตร์เชิงมานุษยวิทยา (Anthropological Genetics) ของคนชาติพันธุ์ไทในประเทศไทยแต่ละภูมิภาคว่า

๑ ชาวไท หมายถึง ชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลตระกูลภาษาขร้า-ไท (Kra-Dai languages) หรือ ไท-กะได (Tai-Kadai) กลุ่มภาษาไท (Tai languages)

๒ ตำนานอาณาจักรชาวไท มีหลายหลายตำนาน เช่น ตำนานเมืองสุวรรณโคมคำ ตำนานพระยาเจือง ตำนานขุนบรม ฯลฯ แต่ตำนานดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักฐานชั้นรองเนื่องจากยังไม่พบหลักฐานที่สร้างขึ้นร่วมสมัยกับยุคดังกล่าว เป็นเพียงเรื่องราวที่บันทึกต่อ ๆ กันมา

๓ เมืองขวา บางตำนานเรียกว่า “เมืองขวา”

๐๒

ระบบเสียงของ
ภาษาถิ่นสุโขทัย

การศึกษาเสียงและหน่วยเสียงในภาษาถิ่นสุโขทัยผู้เขียนศึกษาตามกรอบแนวคิดของการศึกษาเสียงและหน่วยเสียงในภาษาไทย โดยแบ่งหน่วยเสียงในภาษาไทยออกเป็น ๓ ประเภท คือ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงพยัญชนะ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ โดยผู้เขียนจะจำแนกตามลักษณะของหน่วยเสียงและฐานกรณ์ที่ก่อให้เกิดเสียง

จากการรวบรวมคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยปรากฏผลการการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลระบบเสียงและโครงสร้างพยางค์ในภาษาถิ่นสุโขทัย ดังนี้

หน่วยเสียงสระ

ภาษาถิ่นสุโขทัยสามารถจำแนกหน่วยเสียงสระ (Vowel Phonemes) ได้ ๒ ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสม ดังนี้

หน่วยเสียงสระเดี่ยว

หน่วยเสียงสระเดี่ยวในภาษาถิ่นสุโขทัยพบทั้งหมด ๑๘ หน่วยเสียง โดยแบ่งเป็นสระเสียงสั้น ๙ หน่วยเสียง คือ i e ε a u o และ ๖ และสระเสียงยาว ๙ หน่วยเสียง คือ i: e: ε: a: u: o: และ ๖: โดยทั้งหมดมีลักษณะทางสัทศาสตร์และการปรากฏของหน่วยเสียงสระ ดังตาราง

ตาราง ๑ ลักษณะทางสัทศาสตร์และการปรากฏของหน่วยเสียงสระในภาษาถิ่นสุโขทัย

ลักษณะเสียง	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว
ตำแหน่งของลิ้น	ลิ้นส่วนหน้า		ลิ้นส่วนกลาง		ลิ้นส่วนหลัง	
ลักษณะริมฝีปาก	ริมฝีปากไม่ห่อ		ริมฝีปากไม่ห่อ		ริมฝีปากห่อ	
ระดับลิ้น						
สูง	i	i:	u	u:	o	o:
กลาง	e	e:	ə	ə:	o	o:
ต่ำ	ε	ε:	a	a:	๖	๖:

จากการวิเคราะห์คำศัพท์ภาษากันสุโขทัยพบสระเดียว ๑๘ หน่วยเสียง โดยมีลักษณะทางสัทศาสตร์และการปรากฏของเสียง ดังนี้

/i/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า สูง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น
 จิงจ้ง /ciŋ caŋ/ ว. มากมาย, มีเยอะ, เกื่อนกลาด.
 ฉิบ /cʰip/ ว. สูญ. สั้น. หหมด.
 ดี้ว /diw/ น. นีว.

/i:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า สูง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น
 แมงบี้ /mɛ:ŋ bi:/ น. ผีเสื้อ.
 แมงหวี /mɛ:ŋ wi:/ น. แมลงหวี.
 หนูผี /nù: pʰi:/ น. หนูผี.

/e/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า กลาง สั้น ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น
 เข็น /kʰɛn/ ก. ลับ เช่น ลับมิด.
 เด้น /dɛn/ น. ลานกว้าง, สนาม.
 ปลาเห็ด /pla: hét/ น. ทอดมันปลา.

/e:/ เป็นหน่วยเสียงสระหน้า กลาง ยาว ริมฝีปากไม่ห่อ เช่น
 ปลายเป้ง /play pɛ:ŋ/ น. หลังสุด, ท้ายสุด.
 หมากวเณ /mà:k we:n/ น. ตะขบหนาม.
 อี้เม้งเก้งเก้ /wi: meŋ keŋ kɛ:/ ว. แตกกระจจัดกระจายไป
 แตกชานเข็นไป.

๐๓

โครงสร้างพยางค์
ของภาษาถิ่นสุโขทัย

โครงสร้างของพยางค์ในภาษาถิ่นสุโขทัยผู้เขียนศึกษาตามกรอบแนวคิดของกาญจนา นาคสกุล และคณะ (๒๕๕๔, หน้า ๓๗-๔๐) และพจน์ ศิริอักษรสาสน์ (๒๕๔๕, หน้า ๗๖-๘๑) ที่แบ่งโครงสร้างพยางค์ในภาษาไทยออกเป็น ๕ ประเภทเช่นเดียวกัน คือ C(C)VVT¹⁻⁵ C(C)VNT¹⁻⁵ C(C)VST^{2,4} C(C)WNT¹⁻⁵ และ C(C)VVST^{2,3} และนอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ใช้กรอบแนวคิดของอรรพรรณ บุญยฤทธิ์ (๒๕๕๙, หน้า ๒๕-๒๖) ที่ได้แบ่งโครงสร้างพยางค์ในภาษาไทยออกเป็น ๕ ประเภทเช่นเดียวกันแต่ต่างที่เสียงวรรณยุกต์ ในโครงสร้างแบบ C(C)VST คือ C(C)VVT¹⁻⁵ C(C)VNT¹⁻⁵ C(C)VST^{2,4} C(C)WNT¹⁻⁵ และ C(C)VVST^{2,3,4} โดยผู้เขียนจึงนำการแบ่งโครงสร้างพยางค์จากนักวิชาการข้างต้นมาเป็นกรอบเบื้องต้นในการวิเคราะห์โครงสร้างของพยางค์ภาษาถิ่นสุโขทัย

จากการศึกษาภาษาถิ่นสุโขทัยพบลักษณะการประกอบหน่วยเสียงขึ้นเป็นพยางค์โดยจะประกอบด้วยหน่วยเสียง ดังนี้

๑. หน่วยเสียงพยัญชนะต้น

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวใช้สัญลักษณ์ C

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบใช้สัญลักษณ์ CC

๒. หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระสั้นใช้สัญลักษณ์ V

หน่วยเสียงสระเสียงยาวหรือสระประสมใช้สัญลักษณ์ VV

๓. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ใช้สัญลักษณ์ T

หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญกำกับด้วย ¹

หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก ²

หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท ³

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี ⁴ และ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา ⁵

๐๕

หมวดหมู่คำของ
ภาษาถิ่นสุโขทัย

หมวดหมู่คำหรือชนิดของคำ (Part of speech) ผู้เขียนจำแนกประเภทของคำตามหน้าที่ทางไวยากรณ์หรือตำแหน่งที่ปรากฏ ดังนั้นหากคำใดมีหน้าที่ทางไวยากรณ์หลายหน้าที่ผู้เขียนจะแยกนำเสนอเป็นคนละคำ ซึ่งจากการศึกษาคำศัพท์ที่ได้รวบรวมจากการซักข้อมูลผู้บอกภาษาสามารถจำแนกชนิดของคำในภาษาถิ่นสุโขทัยได้ ๖ ชนิด คือ กริยา นาม บุรพบท วิเศษณ์ สันธาน และอุทาน ดังนี้

คำกริยา

คำกริยา (Verb) หมายถึง คำที่ทำหน้าที่ในการแสดงอาการของนามหรือสรรพนาม (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖, หน้า ๖๘) อีกทั้งยังทำหน้าที่เป็นแกนหรือส่วนหลักของประโยคอีกด้วย (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๖๐, หน้า ๔๖๕) จากการวิเคราะห์คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยพบคำศัพท์หมวดคำกริยาดังตัวอย่าง

กระเถิด	/krà t ^h ò:t/	ก. กระเถิบ.
เกียด	/kuat/	ก. เชื้อ, ปัด, ปัดออกไปให้พ้น.
ขนิบ	/k ^h à ni:p/	ก. ขนาบ.
ขม้ก	/k ^h à mǎk/	ก. สำลัก.
ค่อนข้าง	/k ^h ò:n/	ก. ตี, ว่า.
คัก	/k ^h ák/	ก. วิ่งไล่ตามอย่างกระชั้นชิด.
งวม	/ŋuam/	ก. ครอบ, สวม, ปิด.
แ่งน	/ŋɛn/	ก. แห็น.
จ่อม	/cǝ:m/	ก. จม.
จั้ง	/càn/	ก. ตั้ง.
เสียง	/siaŋ /	ก. ตวัดเพื่อนำสิ่งของขึ้นด้านข้างลำตัวของสัตว์.

การสร้างคำของ
ภาษาถิ่นสุโขทัย

ภาษาถิ่นสุโขทัยมีลักษณะการสร้างคำศัพท์แบ่งออกเป็น ๔ วิธี คือ การประสมคำ การซ้ำคำ การซ้อนคำ และการยืมคำ ดังนี้

การประสมคำ

การประสมคำ (compound word) หมายถึง การนำคำตั้งแต่ ๒ คำ ขึ้นไปมาประสมกันแล้วกลายเป็นคำใหม่ มีความหมายใหม่ขึ้นมาอีกคำหนึ่ง (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖, หน้า ๒๕๕) ซึ่งคำที่นำมาประสมกันแต่ละคำสามารถ ปรากฏโดยลำพังได้ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๖๐, หน้า ๙๙) ในการศึกษา การสร้างคำแบบการประสมคำในภาษาถิ่นสุโขทัยผู้เขียนศึกษาเฉพาะคำประสม สองหน่วยและนำเสนอใน ๒ ประเด็น คือ ส่วนประกอบของคำประสมและลักษณะ ความหมายของคำประสม ดังนี้

ส่วนประกอบของคำประสม

คำประสมโดยมีส่วนประกอบของคำชนิดต่าง ๆ เมื่อประสมเป็นคำศัพท์ ใหม่แล้วทำหน้าที่เป็นคำชนิดต่าง ๆ แบ่งออกเป็น ๓ ชนิด คือ คำประสมที่เป็น คำนาม คำประสมที่เป็นคำกริยา และคำประสมที่เป็นคำวิเศษณ์ ดังนี้

๑. คำประสมที่เป็นคำนาม

คำประสมที่เมื่อประสมแล้วทำหน้าที่เป็นคำนามเกิดจากการนำคำชนิด ต่าง ๆ มาประสมกัน ในภาษาถิ่นสุโขทัยพบคำประสมที่เป็นคำนาม ๗ ชนิด ดังนี้

ก. คำประสมที่เกิดจากคำกริยาประสมกับคำนาม

คำประสมที่เกิดจากการประสมคำกริยากับคำนาม โดยเมื่อประสมแล้ว ได้คำใหม่ที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม ดังตัวอย่าง

ซ้อนห้อย

ซ้อน^{๑๗} + ห้อย^{๑๘}

น. นกกุลลา นกซ้อนห้อย หรือ
นกซ้อนหอย.

^{๑๗} ซ้อน หมายถึง ตักเอาสิ่งที่อยู่ในของเหลว

^{๑๘} ห้อย หมายถึง หอย

๐๖

อัตลักษณ์คำศัพท์
ภาษาถิ่นสุโขทัย

การศึกษาคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยโดยการชักข้อมูลผู้บอกภาษาในเขตพื้นที่อำเภอทองเอนการสินธุ์ จังหวัดสุโขทัย เพื่อเก็บรวบรวมคำศัพท์ เมื่อได้คำศัพท์แล้วนอกจากจะวิเคราะห์ระบบเสียง โครงสร้างพยางค์ และคำในภาษาถิ่นสุโขทัยแล้ว ผู้เขียนได้นำคำศัพท์ที่ได้มาวิเคราะห์อรรถลักษณะคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย โดยลักษณะของคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยสามารถแบ่งออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ คำที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน คำที่คล้ายกับภาษาไทยมาตรฐาน คำที่คล้ายกับภาษาไทยถิ่นอื่น และคำศัพท์เฉพาะถิ่นสุโขทัย ดังนี้

คำศัพท์ที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน

คำศัพท์ที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย ที่ออกเสียงคำตรงหรือใกล้เคียง มีจำนวนพยางค์เท่ากัน และมีความหมายตรงหรือใกล้เคียงกับภาษาไทยมาตรฐาน โดยผู้เขียนจะใช้ข้อมูลคำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นเกณฑ์ ทั้งนี้ คำศัพท์ดังกล่าวจะต้องไม่เป็นคำที่พจนานุกรมระบุว่าเป็นภาษาถิ่น โดยพบคำศัพท์ที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐานแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐานและคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยที่ใกล้เคียงกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน

คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยที่ตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน หมายถึง คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยที่ออกเสียงตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน โดยมีจำนวนพยางค์เท่ากันและมีความหมายตรงกันหรือใกล้เคียงกันสามารถเทียบเคียงได้ว่าเป็นคำศัพท์ที่ใช้ร่วมกัน โดยจากการศึกษาพบดังตัวอย่าง

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นสุโขทัย	ความหมาย
กะแช่ /kà c'hɛː/	กะแช่ /kà c'hɛː/	น. น้ำเมาชนิดหนึ่ง.

ภาษาไทยมาตรฐาน	ภาษาถิ่นสุโขทัย	ความหมาย
ค่อน /kʰw̃:n/	ค่อน /kʰw̃:n/	ก. ตี, ว่า.
จ้อม /ŋw̃:m/	จ้อม /ŋw̃:m/	ว. ค้อม.
จ้อย /cɔ̃y/	จ้อย /cɔ̃y/	ว. เจียบหายไป.
จ้อย /cɔ̃y/	จ้อย /cɔ̃y/	ว. เล็กน้อย.
จันอิน /can ʔin/	จันอิน /can ʔin/	น. ชื่อลูกจันชนิดหนึ่ง.
จันโอ /can ʔo:/	จันโอ /can ʔo:/	น. ชื่อลูกจันชนิดหนึ่ง.
จาว /ca:w/	จาว /ca:w/	น. สิ่งที่ยอกอยู่ภายใน เมล็ดของผลไม้บางชนิด.
ฉิบ /cʰip/	ฉิบ /cʰip/	ว. สูญ. สิ้น. หหมด.
ชอ /sw̃:/	ชอ /sw̃:/	น. ต่อไม่ไผ่.
เซื่อง /sɯ̃anɯ̃/	เซื่อง /sɯ̃anɯ̃/	ว. เเหงหงอย, ซึม, ช้า.
เซา /saw/	เซา /saw/	ว. เเหงหงอย, จับเจ้า.
ดวด /dɯ̃at/	ดวด /dɯ̃at/	ว. รวดเดียว.
แถก /tʰɛ:k/	แถก /tʰɛ:k/	ก. ไถ.

๐๓

สำนวนภาษาถิ่นสุโขทัย

จากการศึกษาเกี่ยวกับภาษาถิ่นสุโขทัย พบว่ากลุ่มผู้ใช้ภาษาถิ่นสุโขทัย นอกจากจะมีภาษาที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์แล้ว “สำนวน” ก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งอาจช่วยสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมวัฒนธรรม ความเชื่อและวิถีชีวิตได้

คำว่า “สำนวน” พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖, หน้า ๑๒๒๗) ให้ความหมายไว้ว่า “ถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้ว มีความหมายไม่ตรงตามตัวหรือมีความหมายอื่นแฝงอยู่” นอกจากนี้ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๕, หน้า ๓) ยังอธิบายเกี่ยวกับคำว่าสำนวนเพิ่มเติมว่าคือ “ถ้อยคำที่มีความหมายไม่ตรงตัว ต้องตีความจึงจะเข้าใจได้”

ดังนั้น ในบทนี้ผู้เขียนจะนำเสนอสำนวนภาษาถิ่นสุโขทัย โดยอธิบายความหมาย อธิบายศัพท์ และอาจจะยกตัวอย่างการใช้สำนวนพอสังเขป ดังนี้

กระตุ้มหุ้มหอ

คำว่า “กระตุ้มหุ้มหอ” หมายถึง คำจูน, ช่วยเหลือ, อุดหนุน; สนับสนุน; ประคับประคอง, เลี้ยงดูอย่างยกย่อง; รุมล้อม.

ประกอบด้วยคำว่า “กระตุ้ม” และ “หุ้มหอ”

กระตุ้ม สันนิษฐานว่าน่าจะตรงกับคำว่า “ตุ้ม” ในภาษาถิ่นอีสาน คำนี้ ปรีชา พิณทอง (อีสานร้อยแปด, ๒๐๑๘) อธิบายว่าหมายถึง “หนุนนอม” นอกจากนี้ยังหมายถึง “คุ้มครอง, ปกครอง” ได้อีกด้วย เกี่ยวกับคำว่า “ตุ้ม” นี้ สันนิษฐานว่าน่าจะใช้ในความหมายเชิงเปรียบเทียบเพราะคำดังกล่าวมีอีกความหมายว่า “ห่ม” หรือ “คลุม” ดังนั้นความหมาย ว่าหนุนนอม คุ้มครอง หรือ ปกครอง น่าจะเป็นการใช้ในเชิงเปรียบเทียบว่าเหมือนสิ่งที่ถูกดูแลมาเป็นอย่างดี

กระตุ้ม ในภาษาถิ่นสุโขทัย น่าจะมาจากคำว่า “ตุ้ม” ดังที่กล่าวมาแล้ว

และเกิดการเติมหน่วยคำ “กระ-” ลงไปข้างหน้าคำเพื่อให้มีจำนวนพยางค์เท่ากับคำหลังที่มี ๒ พยางค์ คือคำว่า “หุ้มหอ”

หุ้มหอ ตรงกับภาษาไทยว่า “หุ้มห่อ” คำนี้หมายถึง ปกคลุม มาจากคำว่า “หุ้ม” หมายถึง “เอาสิ่งที่เป็นแผ่นโอบคลุมอีกสิ่งหนึ่ง, อาการที่สิ่งซึ่งมีลักษณะเป็นแผ่น กาบหรือเปลือกเป็นต้น โอบคลุมของอีกสิ่งหนึ่ง” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖, หน้า ๑๓๔๐) และ “ห่อ” หมายถึง “พันหรือหุ้มสิ่งของด้วยใบไม้หรือกระดาษเป็นต้น” (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖, หน้า ๑๓๒๐) โดยในสำนวนนี้คำว่า “หุ้มหอ” มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบว่า ดูแลเป็นพิเศษ ดังเช่นมีสิ่งมาปกคลุมป้องกันไม่ให้ได้รับอันตราย

คำว่า “กระตุ้ม” ที่หมายถึง “ทนุถนอม ดูแล คุ้มครอง” กับ “หุ้มหอ” ที่หมายถึง “ดูแลเป็นพิเศษ” เมื่อนำมารวมกันแล้วทั้งสองคำมีลักษณะเป็นการสร้างคำแบบ คำซ้อน คือ เอาคำที่มีความหมายไปในทิศทางเดียวกันมาต่อกัน โดยเมื่อรวมกันแล้วมีความหมายยังคงมีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือ “คำจูน, ช่วยเหลือ, ประคับประคอง, เลี้ยงดูอย่างยกย่อง”

ตัวอย่างการใช้สำนวน “กระตุ้มหุ้มหอ” เช่น

“มึง ๆ มึงดู อบต. หมูสีโน้น เห็น สส. มาหนอย เดินต้อนหน้า
ต้อนหลังกระตุ้มหุ้มหอเข้าไรจิงเลยจั้น อิกเกาะ... จะขอโครงการให้บริษัท
หม่อออีกแล้วม้าง”

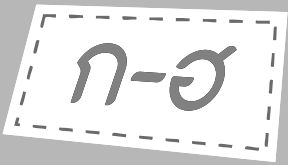
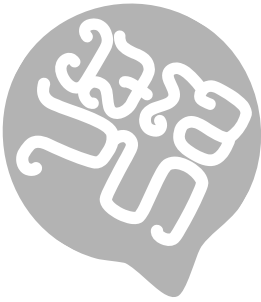
(นายปฏิรูป สายสินธุ์, การสื่อสารส่วนบุคคล,
๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕)

หมายถึง

มึง ๆ มึงดู อบต. หมูสีโน้นสิ เห็น สส. มาหนอย เดินต้อนหน้า
ต้อนหลังรุมล้อมเขาจิงเลย คงกะ... จะขอโครงการให้บริษัทเขาอีกแล้วม้าง

พจนานุกรม ภาษาถิ่น สุโขทัย

คำชี้แจง :

๕ หลักการจัดทำและวิธีใช้พจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย ๕

การเก็บข้อมูลภาษาถิ่นสุโขทัยเพื่อจัดทำเป็นพจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย ผู้เขียนใช้รายการคำศัพท์สำหรับเก็บข้อมูลภาษาถิ่นตระกูลไทของ วิลเลียม เจ. เก็ดนีย์ (Gedney, ๑๙๗๓ อ้างถึงใน เดือนเพ็ญ รักษ์แพทย์, ๒๕๔๑, หน้า ๑๒๙) เป็นเกณฑ์ในการจัดเก็บข้อมูลคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัย โดยจะเก็บคำศัพท์จากหมวดต่าง ๆ เช่น สัตว์ อาหาร เครื่องมือ ฯลฯ โดยผู้เขียนจะเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาในเขตพื้นที่อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดสุโขทัยเท่านั้น เนื่องจากเป็นเขตพื้นที่ชุมชนดั้งเดิมปรากฏหลักฐานทั้งโบราณสถานและจารึก อีกทั้งผู้คนที่นี่อาศัยอยู่ไม่ได้อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากแหล่งอื่น จึงน่าจะเป็นภาษาถิ่นที่ไม่ค่อยได้รับอิทธิพลจากภาษาอื่นมากนัก ข้อมูลที่ได้จึงสันนิษฐานว่าเป็นคำศัพท์และสำเนียงภาษาถิ่นสุโขทัยดั้งเดิม

โดยจากการเก็บข้อมูลได้คำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยทั้งสิ้นจำนวน ๖๕๕ คำ และนำมาจัดทำพจนานุกรม ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การเรียงลำดับและวิธีเก็บคำศัพท์

๑. พยัญชนะ

การเรียงลำดับพยัญชนะในพจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัยเรียงตามตัวอักษร คือ ก ข ข ค ... จนถึง ห ฟ อ ฮ ไม่ได้เรียงลำดับตามเสียงหรือฐานกรณ์ เช่น จะค้นคำว่า ไก่ ต้องไปค้นหาในหมวดอักษร ก, จะค้นคำว่า หนู ต้องไปค้นหาในหมวดอักษร ห

๒. สระ

การเรียงลำดับสระในพจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัยเรียงตามรูปสระ ดังนี้ ะ ั ำ ิ ี ึ ื ุ ู ฺ แ ไ ใ รูปสระที่ประสมกันหลายรูปจะจัดเรียงตามลำดับรูปสระที่อยู่ก่อนและหลังตามลำดับข้างต้น ตามลำดับดังนี้

๑) ะ	๑๔) เ ำ
๒) ั	๑๕) เ าะ
๓) ั้	๑๖) เือ
๔) ำ	๑๗) เือ
๕) ำ	๑๘) เือะ
๖) ิ	๑๙) เือ
๗) ิ	๒๐) เือะ
๘) ิ	๒๑) แ
๙) ิ	๒๒) แ ะ
๑๐) ุ	๒๓) โ
๑๑) ู	๒๔) โ ะ
๑๒) เ	๒๕) ใ
๑๓) เ ะ	๒๖) ไ

สำหรับสระที่มีพยัญชนะประกอบ เช่น สระเอื้อย สระอัว สระเอื้อ
นับลำดับตามพยัญชนะ ส่วนสระที่มีรูปเป็นพยัญชนะ เช่น ว อ ให้นับลำดับตาม
พยัญชนะเช่นกัน

๓. การเรียงลำดับคำ

การเรียงลำดับคำจะเรียงลำดับตามพยัญชนะ รูปสระ หากคำที่ไม่ปรากฏ
รูปสระจะเรียงตามอักษรที่ปรากฏ เช่น ขวย จะอยู่ก่อน ขุย ส่วนคำที่มีพยัญชนะ
กับสระปรากฏเป็นรูปประสมกันจะใช้หลักเกณฑ์เช่นเดียวกับข้างต้น จากนั้น
ตามด้วยคำที่มี ิ (ไม้ไต่คู้) และตามด้วยคำที่มีวรรณยุกต์ ตามลำดับ ดังนั้น
การเรียงลำดับจะเรียงลำดับดังนี้

พยัญชนะ

สระ

ไม้ไต่คู้

วรรณยุกต์

๔. คำที่เป็นนามย่อ

การเรียงลำดับคำที่เป็นนามย่อจะแยกจาก सामान्यนาม และ วิสามานยนาม ที่ประกอบกัน จึงทำให้คำศัพท์จะไม่ตรงกับภาษาพูด เช่น นกกระจิบ นกเข่า นกไผ่ จะเรียงตามวิสามานยนาม เป็น กระจิบ เข่า ไผ่ ตามลำดับ

๕. คำที่เป็นพ้องรูป

การเรียงลำดับคำที่พ้องรูป คือ ออกเสียงและเขียนเหมือนกัน แต่มีความหมายต่างกัน จะเรียงลำดับตามชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ คือ คำกริยา คำนาม ... แต่หากคำดังกล่าวเป็นเป็นคำศัพท์ชนิดเดียวกัน จะเรียงลำดับตามอักษรแรกของความหมาย และจะใส่หมายเลขกำกับ เช่น ท้าว ๑, ท้าว ๒

อักษรวิธี

๑. การเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำจะเขียนตามหลักภาษาไทยด้วยอักษรไทยปัจจุบัน เนื่องจากภาษากันสุโขทัยปัจจุบันไม่มีตัวอักษรใช้เป็นของตนเอง แม้ว่าในอดีตจะใช้ลายสือไทยในการบันทึกก็ตาม แต่ในปัจจุบันลายสือไทยมีจำนวนรูปวรรณยุกต์และเครื่องหมายไม่เพียงพอต่อการบันทึกเสียงคำศัพท์ เช่น ไม่มีรูปวรรณยุกต์ตรี ไม่มีรูปวรรณยุกต์จัตวา ไม่มีเครื่องหมายไม้ไต่คู้ ฯลฯ จึงใช้การเขียนด้วยอักษรไทยและกำกับเสียงอ่านด้วยสัญลักษณ์ IPA โดยยึดเสียงที่ได้จากการซักข้อมูลเป็นหลักแล้วบันทึกด้วยอักษรไทย ตามคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- คำที่ออกเสียงและมีความหมายตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะเขียนตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔
- คำที่มีเสียงพยัญชนะต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน แต่มีเสียงและความหมายตรงหรือใกล้เคียงกัน จะเขียนสะกดตามพจนานุกรมฉบับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่เปลี่ยนเสียงพยัญชนะตามที่ได้ชักข้อมูล เช่น กระสง ในภาษาไทยมาตรฐาน จะเขียนเป็น กระส่ง ในพจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย

- คำที่มีเสียงวรรณยุกต์ต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน หากเป็นคำเดียวกับภาษาไทยมาตรฐานจะเขียนสะกดตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ แต่เปลี่ยนรูปวรรณยุกต์ตามเสียงที่ออก เช่น ไก่ ในภาษาไทยมาตรฐาน จะเขียนเป็น ไก๋ ในพจนานุกรมภาษาถิ่นสุโขทัย

- คำที่เป็นคำเฉพาะภาษาถิ่นสุโขทัย ซึ่งไม่ปรากฏในภาษาไทยมาตรฐาน จะใช้วิธีเทียบเคียงกับคำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยจะใช้อักษรในการเขียนแทนเสียงพยัญชนะต้น ดังนี้

ก	แทนเสียง	/k/
ข ข ค ค ฆ	แทนเสียง	/k ^h /
ง	แทนเสียง	/ŋ/
จ	แทนเสียง	/c/
ฉ ช ฌ	แทนเสียง	/c ^h /
ซ ศ ษ ส	แทนเสียง	/s/
ญ ย	แทนเสียง	/y/
ฎ ด	แทนเสียง	/d/
ฏ ต	แทนเสียง	/t/
ฐ ฑ ฒ ถ ท ธ	แทนเสียง	/t ^h /
ณ น	แทนเสียง	/n/
บ	แทนเสียง	/b/
ป	แทนเสียง	/p/
ผ พ ภ	แทนเสียง	/p ^h /
ฝ ฟ	แทนเสียง	/f/
ม	แทนเสียง	/m/

ร	แทนเสียง	/r/
ล ฟ	แทนเสียง	/l/
ว	แทนเสียง	/w/
ห ฮ	แทนเสียง	/h/
อ	แทนเสียง	/ʔ/

ส่วนพยัญชนะสะกดจะใช้อักษรในการเขียนแทนเสียง ดังนี้

ก ข ค ฆ	แทนเสียง	/k/
บ ป พ ภ ฟ	แทนเสียง	/p/
จ ด ต ถ ท ฐ ฏ ฑ ฒ ช ซ ศ ษ ส	แทนเสียง	/t/
น ณ ญ ร ล ฬ	แทนเสียง	/n/
ง	แทนเสียง	/ŋ/
ม	แทนเสียง	/m/
ย	แทนเสียง	/y/
ว	แทนเสียง	/w/

การบอกคำอ่าน

การบอกคำอ่านภาษาถิ่นสุโขทัยจะการใช้การถ่ายทอดเสียงตาม IPA
ดังนี้

๑. การบอกคำอ่าน

การบอกคำอ่านจะบอกเสียงคำศัพท์ทุกคำ โดยจะอยู่ในเครื่องหมาย

/ /

๒. เสียงพยัญชนะต้น

การบอกเสียงพยัญชนะต้นในคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยจะใช้สัญลักษณ์
IPA ดังนี้

/k/	แทนเสียง	ก
/k ^h /	แทนเสียง	ข ข ค ค ฅ
/ŋ/	แทนเสียง	ง
/c/	แทนเสียง	จ
/c ^h /	แทนเสียง	ฉ ช ฌ
/s/	แทนเสียง	ซ ศ ษ ส
/y/	แทนเสียง	ญ ย
/d/	แทนเสียง	ฎ ด
/t/	แทนเสียง	ฏ ต
/t ^h /	แทนเสียง	ฐ ท ฒ ถ ท ธ
/n/	แทนเสียง	ณ น
/b/	แทนเสียง	บ
/p/	แทนเสียง	ป
/p ^h /	แทนเสียง	ผ พ ภ
/f/	แทนเสียง	ฝ ฟ
/m/	แทนเสียง	ม
/r/	แทนเสียง	ร
/l/	แทนเสียง	ล ฬ
/w/	แทนเสียง	ว
/h/	แทนเสียง	ห ฮ
/ʔ/	แทนเสียง	อ

๓. เสียงสระ

การบอกเสียงสระในคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยจะใช้สัญลักษณ์ IPA ดังนี้

/i/	แทนเสียง	อิ
-----	----------	----

/i:/	แทนเสียง	อี
/e/	แทนเสียง	เอะ
/e:/	แทนเสียง	เอ
/ɛ/	แทนเสียง	แอะ
/ɛ:/	แทนเสียง	แอ
/a/	แทนเสียง	อะ
/a:/	แทนเสียง	อา
/u/	แทนเสียง	อึ
/u:/	แทนเสียง	อือ
/ə/	แทนเสียง	เออะ
/ə:/	แทนเสียง	เออ
/u/	แทนเสียง	อุ
/u:/	แทนเสียง	อุ
/o/	แทนเสียง	โอะ
/o:/	แทนเสียง	โอ
/v/	แทนเสียง	เออะ
/v:/	แทนเสียง	ออ
/ia/	แทนเสียง	เอียะ และ เอีย
/wa/	แทนเสียง	เอือ
/ua/	แทนเสียง	อัวะ และ อัว

๔. เสียงพยัญชนะสะกด

การบอกเสียงพยัญชนะสะกดในคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยจะใช้สัญลักษณ์

IPA ดังนี้

/k/	แทนเสียง	ก ข ค ฃ
-----	----------	---------

/p/	แทนเสียง	บ ป พ ภ ฟ
/t/	แทนเสียง	จ ด ต ถ ท ฐ ฏ ฑ ฒ ช ซ ศ ษ ส
/n/	แทนเสียง	น ณ ญ ร ล ฬ
/ŋ/	แทนเสียง	ง
/m/	แทนเสียง	ม
/y/	แทนเสียง	ย
/w/	แทนเสียง	ว
/ʔ/	แทนเสียง	พยัญท้ายสระสั้นเสียงกัก

๕. เสียงวรรณยุกต์

ดังนี้

การบอกเสียงวรรณยุกต์ในคำศัพท์ภาษาถิ่นสุโขทัยจะใช้สัญลักษณ์ IPA			
/	/	แทนเสียง	วรรณยุกต์สามัญ
/	`	แทนเสียง	วรรณยุกต์เอก
/	^	แทนเสียง	วรรณยุกต์โท
/	´	แทนเสียง	วรรณยุกต์ตรี
/	˘	แทนเสียง	วรรณยุกต์จัตวา

เครื่องหมายต่าง ๆ

การใช้เครื่องหมายต่าง ๆ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. เครื่องหมายจุลภาค (,)

การใช้เครื่องหมายจุลภาคจะใช้สำหรับคันความหมายของคำศัพท์ที่มีความหมายคล้าย ๆ กัน หรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน เช่น กาว ๆ /ka:w ka:w/ ว. ลวก ๆ, ไม่พิถีพิถัน, ไม่เรียบร้อย.

นอกจากนี้เครื่องหมายจุลภาคยังใช้คั่นหลังความหมายเพื่อบอกคำไวพจน์ เช่น ลูกโจ /lū:k co:/ น. ลูกสุนัข, ลูกหนอย ก็ว่า.

และใช้คั่นอักษรย่อบอกที่มาของคำโดยเฉพาะคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต เช่น ผาล /p^hā:n/ น. เหล็กที่ติดกับไถ สำหรับใช้ไถหน้าดิน (ป., ส.).

๒. เครื่องหมายอฒภาค (;)

การใช้เครื่องหมายอฒภาคจะใช้คั่นอักษรย่อบอกที่มาของคำโดยเฉพาะคำที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต โดยจะคั่นเพื่อแสดงคำที่มีรูปไม่ตรงกัน เช่น อีเอียงสาติกา /ʔi: ʔiŋ sà: lí ka:/ น. ชื่อนกขนาดเล็กชนิด *Acridotheres tristis* (Linn.) ในวงศ์ Sturnidae หัวสีดำ วงรอบปากและปากสีเหลือง ลำตัวสีน้ำตาลเข้ม มีแต้มขาวที่ปีก ปลายหางสีขาว ทำรังแบบง่าย ๆ ด้วยกิ่งไม้ตามโพรงไม้ ง่ามไม้ หรือซอกอาคาร กินแมลงและผลไม้ พบทั่วทุกภาคของประเทศไทย. (ไทยกลางเรียก เอียง หรือ เอียงสาติกา). (ป. สาติกา; ส. ศาริกา).

๓. เครื่องหมายมหัพภาค (.)

การใช้เครื่องหมายมหัพภาคจะใช้เมื่อจบบทนิยามหรือความหมาย เช่น แจ้ง /cē:ŋ/ ว. สว่าง, รุ่งเช้า.

และใช้หลังวงเล็บซึ่งบอกที่มาหรือลักษณะการใช้คำศัพท์นั้น ๆ เช่น ปลาเกลือ /pla: klwa/ น. ปลาเค็มเกลือตากแห้ง. (ไทยกลางเรียก ปลาเค็ม).

๔. เครื่องหมายวงเล็บ (())

การใช้เครื่องหมายวงเล็บจะใช้เพื่อบอกที่มาของคำ ลักษณะการใช้คำอธิบายเพิ่มเติม หรือคำในภาษาไทยมาตรฐาน เช่น ผักไห่ /phāk hāy/ น. ชื่อไม้เถาชนิด *Momordica charantia* L. ในวงศ์ Cucurbitaceae ผลขรุขระ รสขม กินได้. (ไทยกลางเรียก มะระขี้นก).

ความหมาย

๑. การนิยามความหมาย หากเป็นคำที่มีความหมายตรงกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ จะใช้คำนิยามเดียวกัน

๒. คำที่มีความหมายหลายนัยจะแยกคำและยกคำตั้งต่างหากโดยเรียงลำดับตามชนิดของคำ คือ กริยา นาม นิบาต บุรพบท วิเศษณ์ สรรพนาม สันธาน อุทาน ตามลำดับ แต่หากเป็นคำชนิดเดียวกันจะเรียงตามอักษรแรกของความหมาย

๓. อักษรย่อในวงเล็บหลังชนิดของคำจะบอกลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง เช่น (โบ) หมายถึง คำโบราณ

๔. เครื่องหมายวงเล็บหลังคำนิยามจะใช้บอกคำศัพท์ที่ใช้ตรงกันหรือใกล้เคียงในถิ่นต่าง ๆ เช่น ผักไห่ /phàk hày/ น. ชื่อไม้เถาชนิด *Momordica charantia* L. ในวงศ์ Cucurbitaceae ผลขรุขระ รสขม กินได้. (ไทยกลางเรียก มะระขี้นก).

ประวัติและที่มาของคำ

๑. ที่มาของคำจะบอกไว้ท้ายบทนิยามก่อนเครื่องหมายหัพภาค (.) โดยจะใช้อักษรย่อบอกที่มาของภาษา ตามด้วยคำศัพท์ คำอ่าน และความหมายของภาษาเดิม เช่น เล็ก /lɔːk/ ก. ยกหรือเปิดสิ่งที่ปูลาดหรือคลุมอยู่ (ข. เล็ก (เณ็ก) ออกเสียงว่า /lɔək/ หมายถึง เาจากที่ต่ำไปที่สูง, ยก).

๒. คำศัพท์เฉพาะถิ่นจะบอกไว้ในวงเล็บก่อนที่มาของคำโดยใช้อักษรย่อ เช่น ลูกใจ /lūːk cōː/ (ถิ่น ศส.) น. ลูกสุนัข.

๕ บัญชีอักษรย่อและคำย่อที่ใช้ในพจนานุกรม ๕

อักษรย่อในวงเล็บท้ายบทนิยาม

บอกที่มาของคำ ดังนี้

ข. = เขมร

จ. = จีน

ป. = บาลี

ส. = สันสกฤต

อ. = อังกฤษ

อักษรย่อหน้าบทนิยาม

บอกชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์ ดังนี้

ก. = กริยา

น. = นาม

นิ. = นิบาต

บ. = บุรพบท

ว. = วิเศษณ์ (คุณศัพท์หรือกริยาวิเศษณ์)

ส. = สรรพนาม

สัน. = สันธาน

สำ. = สำนวน

อุ. = อุทาน

อักษรย่อคำศัพท์เฉพาะถิ่น

- ถิ่น บส. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
สุโขทัยที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง
สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย
- ถิ่น พก. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
สุโขทัยที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอรามกระต่าย จังหวัด
กำแพงเพชร
- ถิ่น พจ. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
สุโขทัยที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดพิจิตร
- ถิ่น พล. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
สุโขทัยที่อาศัยอยู่ในเขตจังหวัดพิษณุโลก
- ถิ่น ศส. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
สุโขทัยที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัด
สุโขทัย
- ถิ่น-ตรารด. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
ในบริเวณจังหวัดตรารด
- ถิ่น-ใต้. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
ในภาคใต้ของประเทศไทย
- ถิ่น-พายัพ. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
ในภาคเหนือของประเทศไทย
- ถิ่น-อีสาน. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
- ไทยกลาง. = คำศัพท์หรือสำเนียงเฉพาะของกลุ่มคนที่ใช้ภาษาถิ่น
ในภาคกลางและภาษาไทยมาตรฐานของประเทศไทย

หมวด ก

กัก ๑ /kók/

(ถิ่น ศส.) ก. ตัด เช่น กักกิ่งไม้. (ถิ่น-พายัพ. เรียก กก).

กัก ๒ /kók/

(ถิ่น ศส.) น. โคน เช่น กักไม้. (ไทยกลางเรียก กก).

กักต /köt/

น. ชื่อปลาน้ำจืดบางชนิดในสกุล *Hemibagrus* วงศ์ Bagridae ไม่มีเกล็ด มีหนวด หลายชนิด หลายขนาด ครีบหลังตอนแรกและครีบอกมีก้านครีบเป็นเงี่ยง ครีบหลังตอนที่ ๒ เป็นครีบไขมัน ในประเทศไทยมีหลายชนิด เช่น กตเหลือง ชงโลง หรือ กตขาว [*H. nemurus* (Valenciennes)] กตคัง [*H. wyckii* (Bleeker)]. ปลา กักต. (ไทยกลางเรียก ปลา กต).

กักบนา /köp na:/

น. ชื่อกบขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ชนิด *Hoplobatrachus rugulosus* (Wiegmann) หรือ *Rana rugulosus* (Wiegmann) ก็มีใช้กัน ในวงศ์ Ranidae หลังสีน้ำตาลอมเขียวมีจุดสีน้ำตาลเข้มถึงดำกระจายทั่วไป ท้องสีขาวนวล ก้นแมลง เป็นชนิดที่มีแพร่หลายมากที่สุดในประเทศไทย. (ไทยกลางเรียก กบนา).

ภาษาถิ่น “สุโขทัย” มิได้มีเพียงสำเนียงเป็นเอกลักษณ์เท่านั้น
หากแต่มีคำศัพท์เฉพาะเป็นจำนวนมาก คำศัพท์เหล่านี้
หลายคำเป็นคำศัพท์ที่ปรากฏในศิลาจารึก หลายคำตรงกับ
ภาษาถิ่นอื่น ๆ การศึกษาภาษาถิ่นสุโขทัยจึงช่วยเสริม
ให้ผู้สนใจเกี่ยวกับภาษาไทยได้เข้าใจภาษาไทย
ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตำราเรียน ภาษาไทยถิ่น สุโขทัย

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House

ISBN 978-616-426-389-5

<https://www.nupress.grad.nu.ac.th>

ราคา ๔๐๐ บาท